

همایش بزرگداشت شیخ شهاب‌الدین سهروردی

همایش بین‌المللی بزرگداشت حکیم شیخ شهاب‌الدین سهروردی در روز دوشنبه هشتم مرداد ماه ۱۳۸۰ رسماً کار خود را آغاز نمود. این همایش که جمع کثیری از استادان فلسفه از داخل و تعدادی نیز از سایر کشورهای جهان در آن شرکت داشتند با پیام آقای سید محمد خاتمی رئیس‌جمهور افتتاح گردید. بخشی از پیام رئیس‌جمهور به این همایش چنین است:

«... سهروردی بیشک یکی از بزرگترین متفکران عالم اسلام و یکی از عمیقترین فیلسوفان و عارفان ایرانی است. عمق ظرایف و طرایف او را باید ضمن سالها تعلّم کتابهای فلسفی او در محضر استادان آموخت. عظمت تفکر سهروردی در قدزت بینظیر او در رجوع به سرچشمه‌های حکمت ایرانی، فلسفه یونانی و معارف قرآنی تجلی یافته است. شاید هیچ متفکر و فیلسوف اسلامی و ایرانی نباشد که به اندازه سهروردی دارای توانایی شگفتی در بیان زبان رمز و اشاره باشد. سهروردی کسی است که متفکرانه به سراغ منابع سنت فکری ایران و یونان و اسلامی می‌رود. او با نیروی حیرت‌آوری موفق می‌شود «خمیره ازل» و «حکمت جاودان» را در لباسها و زبانهای فرهنگهای گوناگون بیابد و در باغهای سبز و پردرخت معرفت بشری (تنگ چشمی نکند و نظر به «میوه و فایده» نداشته باشد)^۱ و بداند و بفهمد و بفهماند که در عرصه نظر باید نظریات بود و زندانه و قلندرانه، با سخاوت و گشودگی سینه و گشایش دستهای بخشنده و گوشهای حکمت‌نیوش، گفت و شنید و آموخت و آموخت.

۱. تنگ چشمان نظر به میوه‌کنند
ما تماشاکنان بستانیم

اگر در گلستان معرفت ایران و اسلام تنها درخت سربلند سهروردی که مع الاسف خیلی زود با تبر جهل و تعصب و تنگ نظری و کم حوصلگی و کوتاه بینی، آن هم به نام دفاع از شریعت و دیانت سرنگون شد نبود. کافی بود که به همه جهانیان ثابت کند فرهنگ اسلامی و تمدن ایرانی به شهادت رؤیای سهروردی که در آن ارسطو افلاطون را نه علیرغم حقیقت که بدلیل حقیقت دوست دارد و تکریم می کند - چنان قدرتی شگرف دارد که می تواند با عبور از تضادهای سطحی، به سفره های زیرزمینی آبهای معرفت بشری دست یابد، آنها را با دستهای هنرمندانه از دل خاک، همچون فتنهای هزاران ساله این سرزمین استخراج کند، به آنها گوش دهد و از آن سخنان برای حیات امروز خود بهره گیرد.

سهروردی تنها معلم فلسفه و عرفان ما نیست. ما از او سعه صدر، پایداری، شجاعت، فرهنگ دوستی و نهایتاً هنر کمیاب و حیاتی «گفتگو» را می آموزیم. سید محمد خاتمی - رئیس

جمهوری اسلامی ایران

پس از قرائت پیام رئیس جمهور، سلطانی فر استاندار زنجان در سخنرانی کوتاهی ضمن خیر مقدم به میهمانان این عمایش و تشکر و قدردانی از مجریان و

دست اندرکاران آن، اظهار امیدواری کرد برگزاری این همایش بتواند گام مؤثری در راه توسعه فعالیت های فرهنگی استان زنجان باشد. همچنین رئیس دانشگاه زنجان طی سخنرانی کوتاه خود، آمادگی این دانشگاه را برای تأسیس مرکز مطالعاتی سهروردی شناسی اعلام کرد.

سپس اولین هیئت رئیسه همایش با معرفی آقایان دکتر محقق داماد، پروفیسور فان - اس و پروفیسور کارلیگا تشکیل گردید، دکتر سید مصطفی محقق داماد در بخشی از سخنان خود یاد مرحوم آیت الله صائنی را که یکی از پیشگامان برگزاری این همایش بود، گرامی داشت.

در ادامه دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی استاد فلسفه دانشگاه تهران درباره «انسان از دیدگاه سهروردی» به سخنرانی پرداخت که مورد توجه و استقبال گرم حاضران در جلسه قرار گرفت دکتر دینانی اظهار امیدواری کرد برگزاری این همایش سرآغازی برای توجه عمیقتر به سهروردی باشد. همچنین آقایان پروفیسور هرمان لندولت و دکتر سید حسین ضیائی آخرین سخنرانان نشست اول صبح اولین روز برگزاری این همایش بودند.

در نشست بعد از ظهر نیز جلسه با سخنرانی دکتر رضا داوری اردکانی، پروفسور فان - اس، دکتر مهدی امین

رضوی و دکتر غلامرضا اعوانی ادامه یافت.

دکتر غلامرضا اعوانی رئیس هیئت علمی این همایش در مصاحبه‌ای که با خبرنگارمه همایش انجام داد گفت: ما باید مقام علمی شیخ اشراق را پاس بداریم که فلسفه وقف هیچ قومی نیست، دنیای امروز تشنه حکمت بمعنای واقعی آن است و از فلسفه بمعنای جدیدش سیر شده چرا که این فلسفه نتوانسته نیازهای الهی انسان را برآورده سازد.

این همایش در دو وقت صبح و بعد از ظهر و با سخنرانی سایر فلاسفه داخلی و خارجی ادامه یافت و در ظهر روز چهارشنبه دهم مردادماه بکار خود پایان داد.

در پایان جا دارد به تعدادی از آثار شیخ شهاب‌الدین سهروردی اشاره نماییم:

- ۱- المَشَارِعُ و المَطَارِحَات: در منطق، طبیعات، الهیات
- ۲- التَّلَوِيحَات
- ۳- حِكْمَةُ الْأَشْرَاقِ در دو بخش، بخش اول در سه مقاله در منطق، بخش دوم در پنج مقاله در الهیات
- ۴- الْمَلْحَات: جزوه کوچکی است در طبیعات، الهیات و منطق
- ۵- أَلْوَاحُ الْعِمَادِيَّة: در علم حکمت و اصطلاحات فلسفه
- ۶- الْهِيَائِلُ النَّوْرِيَّةُ يَا هِيَائِلُ النَّوْرِ: در

زمینه اندیشه‌ها و آراء فلسفی بر اساس حکمت ذوقی و اشراقی. سهروردی این کتاب را ابتدا به عربی نوشت سپس تصمیم گرفت آن را به فارسی برگرداند.

۷- الْمَبَقَاوِمَات: رساله مختصری است که سهروردی آن را ذیل التلویحات می‌داند.

۸- أَلرَّمْزُ الْمَوْمِيُّ يَا «رَمَزُ مَوْمِي»: شهرزوری این کتاب را از آثار استادش سهروردی می‌داند اما دیگر پژوهشگران درباره مؤلف این کتاب چیزی ننوشته‌اند.

۹- الْمَبْدَأُ و الْمَعَاد

۱۰- بَسْتَانُ الْقُلُوبِ، این کتاب را سهروردی در فلسفه برای شاگردان و یاران خود در اصفهان نوشته است.

۱۱- طَوَارِقُ الْأَنْوَارِ

۱۲- التَّنْقِيحَاتُ فِي الْأَصُولِ

۱۳- حِكْمَةُ التَّصَوُّفِ

۱۴- رِسَالَةُ الطَّيْرِ: این رساله برگردان فارسی رساله الطیر ابن سینا است.

۱۵- أَلْبَارِقَاتُ الْأَلْهِيَّةِ

۱۶- أَلنَّفْحَاتُ السَّمَاوِيَّةِ

۱۷- لَوَامِعُ الْأَنْوَارِ

۱۸- أَلرَّقْمُ الْقُدْسِيُّ

۱۹- أَلصَّبْرُ

۲۰- رِسَالَةُ الْعِشَاقِ (به پارسی)

و...